

#1978

4949

869.41
ІСПН
П

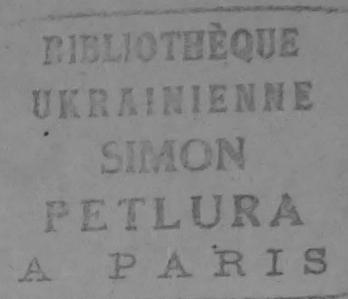
БІБЛІОТЕКА ПЛАСТУНА

ШЕРКІА ДОПОМОГА

ct 1978.

МАТЕРІАЛИ ДО ПЛАСТОВОГО ІСПІТУ.

ПЕРША ДОПОМОГА

РАНИ.

ЯК запобігти зараженню ран? - Основним захистом рані від проникнення мікробів є накладання на рану стерильної повязки /тобто перевязного матеріялу, в якому відповідними способами знищено всі мікроорганізми/. Та деколи, напр. на прогульці, може скластися така обставина, коли для накладання повязки на рані не буде під рукою стерильного перевязного матеріялу. В таких випадках доводиться користуватися або нестерильними перевязними матеріалами: /газою, ватою, бандажем/ або ж іноді першим матеріалом, який попадеться під руку - носовими хусточками, рушниками, кусками полотна, сорочками і т.п. Якщо обстановка дозволяє, необхідно такий перевязний матеріал прокипятити або прасувати, необхідно цей матеріал до накладання на рані змочити в який небудь дезинфекційній рідині: в спирті, у водень-пероксиді то що.

ПОПАДАННЯ МІКРОБІВ. - Заразні мікроби можуть по-
пасти у відкриту рану не тільки за допомогою кускув одягу, землі але і
за допомогою забруднених рук як самого пораненого, так і осіб, які пода-
дуть йому першу допомогу. Тому, разом з необхідністю накладання на рану
чистої повязки треба памятати про таке:

1. Не можна торкатися рані руками.
2. Не можна намагатися витягти з рані осколки, що попали в рану.
3. Не можна промивати рану водою.
4. Не можна витирати рану брудними речами.
5. Не можна прикладати до рані папір, листя і ін.

Як зробити просту перевязку?

Повязка накладається на рану тому, щоби: 1. запобігти зараженню рані
2. кров і гній відпливали із рані. Для повязок вживається газу і гігрос-
копічну вату.

Перше що зробити перевязку треба змазати шкіру навколо рані йодною
настоїкою. Потім на рану накладають газу, з верху із - шар гігроскопічної
вати і, нарешті цей перевязний матеріал прибінтовується бандажем.

При бинтуванні тримають бінт - бандаж у правій руці і розгортають з
ліва на право. Починають бинтувати нижче рані. Спершу роблять 2-3 гори-
зонтальних - колових ходів бінта для його закріплення. Бінт повинен щіль-
но прилягати до тіла. Проте його не можна занадто туро затягувати, бо
занадто туга повязка заважає вільному рухові крові.

При бинтуванні пораненої руки або ноги /на передпліччі або гомілці/
застосовується перегини бінта для кращого прилягання повязки до тіла.

ПЕРЕЛАМИ КІСТОК .

Перелам кісток : - Кістки людського тіла відрізняються легкістю, твердістю, гнучкістю і міцністю. Проте, при сильний дії /падінні, ударі/ кістки можуть переламатися. Якщо при переламі кістки шкірні покриви залишилися цілі то такий перелам називається закритим . Коли, поруч з переламом кістки є і рана на цьому місці, то такий перелам називається відкритим . Відкритий перелам більш небезпечний закритого, бо через рану можуть проникнути мікрофи.

ОЗНАКИ перелamu кістки: а/ різкий біль, який посилюється при найменшому русі;

б/ зміна зовнішньої форми зламаної кістки /наявність ненормальних виступів, викривлень, западань/;

в/ відчуття хрускоту при обмачуванні місця перелamu.

Якщо переламаний кістці своєчасно забезпечити цілковиту нерухомість і природне положення уламків - кістка зростається.

Перша допомога :

Перелами кістки можуть загоюватися при таких умовах:

1/ при приведенні уламків зламаної кістки в нормальне природне положення;

2/ при забезпеченні зламаний кістці цілковитої нерухомості . Тому не можна зайво торкатися, обмачувати і рухати місце перелamu, щоб не спричинити зміщення уламків і не поранити ними оточуючих тканин /мязів, кровоносних судин, нервів/.

Надати спокій зламаній кінцівці треба також і для того, щоб поліпшити самопочуття потерпілого, який відчуває дуже сильний біль.

Щоб запезпечити зламаний кінцівці /руці, нозі/ нерухомість, застосо-

вується шини; будуть це тверді предмети з різного матеріалу /дерева, жерсті, лубка/ і різної форми та величини, які застосовуються для забезпечення нерухомості зламаній кістці. В разі потреби можна вжити палку, пучки прутів, лучок соломи й інші предмети і використати їх як шини. У крайньому разі, якщо під руками немає зовсім ніяких потрібних предметів, то ушкоджена переламом рука може бути прибинтована до грудної клітки, а нога до другої здорової ноги.

Правила накладання шинної повязки. Шини повинні бути підібрані таких розмірів, щоб вони перекрили два суглоби, між якими лежить зламана кістка. Наприклад при переламті гомілки шини повинні перекрити колінний і надпятково-гомілковий суглоби, при переламті передпліччя - ліктівовий і променево-запястковий суглоб.

Перед накладанням шин ушкоджена кінцевка обгортається ватою, або газою - /можна ванчірям, сіном, шерстю, повстю/. Особливо старанно треба вкрити ватою виступи кісток коло суглобів, щоб запобігти утворенню пролежнів.

З двох накладуваних шин - одну, накладають на зовнішню поверхню кінцевки. Треба слідкувати, щоби шина не торкалася самого місця перелamu. Водночас з накладанням шин треба дуже обережно трохи витягнути потерпілу кінцевку, щоб привести уламки в природне положення. При переламах на руці накладають шини в зігнутому в лікті положенні руки. При накладанні шин на ногу остання повинна бути випрямлена в коліні. Шини прикріплюється до кінцевки з допомогою бинта, хусток, рушника так тugo, щоб дійсно забезпечити нерухомість кінцевки. Бинтувати шини треба ходами бинта знизу до гори.

При переламі ключиці треба закріпити в нерухомому стані руку, відповідну ушкоджений ключиці. Для цього руку, зігнуту в лікті, підвищують за допомогою косинки, а потім за допомогою бинта прибин-

товують до грудної клітки.

При переламах передпліччя - руку згинається в лікті. Ватою вктується передпліччя, особливо ліктьова ямка і виступи плечової і променевої кісток. Потім накладають дві шини - зовнішню так, щоб перекрити ліктьовий і променево-запястковий суглоби, і внутрішню так, щоб перекрити ліктьовий суглоб і основи пальців. Шини прибінтовуються, а рука підвішується на косинці. /хустці/.

При переламах на кисті /кісток, запястка, плястка/ - кисть з напізвигнутими пальцями вкривається в тою. Потім накладають дві шини: одну на долоню і передпліччя до ліктя, другу на тил кисті від основи пальців до ліктя. Шини прибінтовують, а руку підвішують на косинці.

При переламах пальців рук - зламаний палець вктується ватою. Шини накладають на долонну і тилову поверхню пальця, від його кінчика і запястка. Шину прибінтовують, а руку, зігнуту в лікті, підвішують на косинці.

При переламі стегна - стегно вктуєть ватою. Можна накласти або дві, або чотири шини. При накладанні двох шин, одна зовнішня дріга, іде від пахової ямки до пятки, а друга внутрішня, - від пахвини до пятки. При накладанні чотирьох шин, одна зовнішня, перекриває кульшовий і надпятково-гомілковий суглоби, друга - внутрішня іде від пахвини до пятки, третю накладають на задню поверхню стегна від сідничого горба до пятки, четверту шину накладають на передню поверхню стегна від пахвини і нижче коліна.

При переламі гомілки - ватою вкрити гомілку, особливо підколінну ямку, пятку, виступи кісток гомілки. Накласти три шини: дві по боках гомілки і одну на задню поверхню гомілки таким чином,

щоби всі три шини охопили ногу від підошви і до середини стегна.

При переламі колінної чашки - потерпілу ногу вирядити в коліні, підколінну ямку вислати ватою. Накласти на коліній суглоб дві бічні шини, які прибінтувати вище і нижче суглоба. На саму колінну чашку повязка не накладається.

При переламі тазових кісток - покласти потерпілого на мяку підстілку і швидше доставити його в лікувальний заклад.

ВИВИХИ .

Вивихи найчастіше трапляються при падінні і ударі. Вивих може статись також і при незручному і різкому русі руки або ноги.

Вивих - це зміщення кінців кісток, сполучених у суглобі. Зміщення може бути частковим, коли суглобова головка не повністю виходить із суглобової ямки і повним, коли суглобова головка цілком висковує із суглобової ямки. В останньому випадку може бути порушені цілісні суглобової сумки і суглобових зв'язок.

Ознаки вивиху : а/ різкий біль у суглобі, що посилюється при найменшій спробі рухатися;

б/ різка зміна обрисів суглоба. Цю зміну видно при порівнанні вивихнутого суглоба із здоровим суглобом;

в/ опух і синяки в ділянці суглоба;

г/ ненормальне положення кінцівки в ділянці вивихнутого суглоба. Т. при вивиху плечового суглоба потерпілий тримає руку зігнуту в лікті. При вивиху кульшового суглоба потерпілий тримає ногу в положенні з оберненим в середину носком.

Перша допомога . Основне завдання того, хто подає першу допомогу при вивихах, полягає в тому, щоб забезпечити вивихнутій кінцівці повний спокій і щоб до приходу лікаря якомога полекпити болісні відчу-

вання потерпілого. Для цього вивихнуту руку підвішують на косинці, а ногу /при вивику в будьякому з її суглобів/ кладуть на м'ягку підстілку. Полегшення потерпілому дає прикладання до опухлого суглоба пузиря з кровом або холодних примічок. Потерпілого необхідно якомога швидше доставити до лікарні для виправлення лікарем вивихнутого суглоба.

Хворий з вивилем суглобів руки, може самостійно рухатися. При перевезенні він може бути в сидячому положенні.

Хворий з вивилем суглобів ноги доставляється в лікувальню в лежачому положенні і обов'язково на м'якій підстілці.

ЗАБІЙ.

Забій - це ушкодження тканини, яке завдається ударом, або сильним тиском.

Забій часто супроводиться крововиливом у м'які тканини /шкіру, м'язи/ внаслідок розміщення кровоносних судин. В деяких випадках /при сильному ударі важким предметом/ забій може супроводжувати ся розторощенням м'язів кісток, і навіть внутрішніх органів. Крововиливи під шкірою /синявки/ бувають різної величини і мають спершу вигляд темночервоних або фioletових плям, які поступово стають чорнозеленими, зеленими і, нарешті жовтими.

Перша допомога: Заразже після забою прикладати до забитого місця холодні примочки /продовж 4/2 години/, потім застосовувати зогрівальні компреси.

При значних забоях з підошвою на ушкодження внутрішніх органів - доставити негайно в лікувальний заклад.

РОЗТЯГ ЗВЯЗОК.

У загальному вжитку розтяг звязок називається розтягом сухожилка. Полягає він у тому, що при падінні, забої, різкому обертанні суглоба розтягається або надривається суглобова звязка.

Ознаки: біль, припухлість, обмеження рухомості суглоба, іноді - синяк.

Перша допомога: На опухлий суглоб кладуть лід або холодну примочку. Надати суглобові спокій, а кінцівці надати підвищене положення. Потім застосувати зогрівальний компрес. Рухомість суглоба відновлюється протягом кількох літів.

НЕПРИТОМНІСТЬ.

Непритомністю називається втрата притомності, спричинена раптовим недокривам мозку. Причини, які викликають непритомність: втрата крові при пораненнях, нервовий струс, участь в чудінні, довготривале перебування в погано провітрюваному приміщенні тощо.

Ознаки непритомності: втрата притомності, блідість обличчя, рідке дихання, слабкий пульс.

Перша допомога: Хворого треба покласти на спину так, щоб голова його лежала нижче тулуба. При цьому треба ноги хворого підняти або підкласти під них подушку або одяг. Розстебнути хворому комір, зняти пояс.

Дати нюхати амоняк /змочується ватку і підноситься до носа хворого/. При глибокій непритомності робиться штучне дихання. Коли хворий приходить до притомності, йому дають 15-20 валер'янowych крапель в чаї води, міцний чай, або каву.

ТЕПЛОВИЙ УДАР.

Тепловий удар стається внаслідок рідкого перегрівання тіла. Тепловий удар може статися в жарко натопленій лазні, в жарку пору року.

Ознаки теплового удару: різка стомленість, біль голови, почевоніння обличчя, хитка хода, сонливість. У важких ви-

падках потерпілий непритомніє, лице блідне, шкіра стає сухою, пульс ще промацується, дихання слабке, хрибке. Смерть може настати через кілька годин.

Перша допомога : Якщо це сталося в жарку пору року на повітрі, то необхідне потерпілого покласти в холодок, потім розтягнути /розстебнути стискаючий одяг/ і покласти так, щоб голова була вище тулуза. На голову і на ділянку серця класти холодні ~~примочки~~ примочки. Якщо потерпілий притомний, дати пiti холодну воду. Якщо він непритомний і дихання розладналося, необхідно зробити штучне дихання. Коли хворий опритомніє - дати міцний чай або каф. Потім потрібний догляд лікаря.

СОНЯЧНИЙ УДАР .

Сонячний удар може статися при довготривалій дії на тіло, особливо на голову, прямого сонячного проміння.

Ознаки сонячного удару : сильний біль голови, почервоніння лиця: у тяжких випадках непритомність, різке почервоніння лиця, неправильне хрипке дихання, пульс слабкий.

Перша допомога : покласти у ~~холодне~~ місце, розстебнути одяг. Голову і обличчя полити холодною водою. Коли потерпілий при свідомості, дати пiti холодну воду. Якщо потерпілий знепритомнів, і дихання припинилося, треба зробити штучне дихання і якнайшвидше відв'єсти в лікувальний заклад.-

ШТУЧНЕ ДИХАННЯ .

Перед застосуванням штучного дихання треба 1/. Очистити рот і глотку від піни, слизу і харкотиня. Рот і глотку очищають або пальцем, або паличкою, обгорнутою ватою або чистою ганчіркою. Палець або паличку

дуже глибоко в рот вводити /не слід./

2/. Запобігти западанню язика, язик витягнути пальцями, обгорнутими хусткою або шматком марлі. Язик прибинутувати до підборіддя.

3/. Голову потерпілого повернути на бік для того, щоб при блюванні блювотні маси виливалися назовні.

4/. Одяг потерпілого розстебнути /комір, завязки, гачки і т.ін./ для того, щоб не заважали диханню і кровобігові.

ШТУЧНЕ ДИХАННЯ ЗА СЛЛЬВЕСТРОМ.

Потерпілого кладуть на спину, під яку підкладають валик з одягу, подушку і т.ін. Той, що робить штучне дихання, стає за головою потерпілого і захоплює його обидві руки коло ліктів, потім він поволі відводить руки потерпілого назад і в боки. При цьому грудна клітка потерпілого розширюється і відбувається вдих. Після цього, по рахунку раз два, руки потерпілого поволі повертаються до грудної клітки і щільно притискаються до боків. Грудна клітка стиснеться, зменшиться в обсягу, повітря з неї піде на зовні, відбудеться видих. Так чергаються вдих і видих 16-18 разів на хвилину.

При наявності ушкодження рук у потерпілого, спосіб Слльвестра не застосовується. В цих випадках треба користуватися способом Шеффера.

ШТУЧНЕ ДИХАННЯ ЗА ШЕФФЕРОМ.

Потерпілого кладуть спиною до гори. Руки його витягують вперед, а голову повертають набік. Той, що подає допомогу, стає на коліна і натискує своїми долонями на грудну клітку потерпілого. Відбудеться видих. Після цього натискування на грудну клітку припиняється. Відбудеться вдих. Так чергаються видих і вдих 16-18 разів на хвилину.

Штучне дихання за тим, або іншим способом треба робити терпляче і настирливо, іноді - протягом цілої години й більше.

КРОВОТЕЧА.

Коли кров тече з кінчини струмом - тоді треба перевязати кінчину доволі сильно рушником, ременем - тощо. Над місцем кровотечі /щоб замкнути крові дорогу з серця/; коли кров втікає каплями - тоді перевязати нижче рані /щоби замкнути крові дорогу до серця/ доки не перестане течи. Кінчину уложить до гори.

ПОТРЯСЕННЯ МОЗКУ.

Спокійно положити хворого поземо, дати оклад з льоду на голову. Коли хворий відзискає притомність - уложити високо, подати вино, каву.

ПОРАЖЕННЯ ЕЛЕКТРИЧНИМ СТРУМОМ.

Перш за все: усунути доплив струму. Ратуючий стає на сухій досці, чи дереві /добра ізоляція/, обвиває руки сухим сукном і сухим дерев'яним прутом усуває електричний дріт чи перериває його.

Після усунення джерел струму - штучне віддихання /навіть годинами/

ВКУШЕННЯ.

Комахи: напендулювати розчином амоніяку чи карболю.

В ужа: Підвязати сильно кінчину /не довше 2 годин/ вище рані, баньки на рану. Пити алькоголь. Відвезти до лікарні, де дадуть заспокійливі засоби.

ПОПАРЕННЯ .

Попарення I-го ступні: зачервоніння, опухи, болі шкіри.

II-го ступні: виступають міхурчики

III-го ступні: струпи, шкіра сіраво-бліява.

Допомога при I- ступні: оклади з оливяної води або вапняної-води, опісля посмарувати боровою мастию.- Можна теж посмарувати чистою оливою чи несоленим товщем, або білком.

При II і III-ступні - відвезти до лікарні./після підачі допомоги/

ВІДМОРОЖЕННЯ .

Обяві: Шкіра бліда, опісля зачервонена, обрякла, свербить або пече.-

Допомога: Натирати обережно снігом, ноги можна купати в зимній воді /роздирати при тому/ опісля поволі розгрівати.-

БОЛІ ШЛУНКА .

Обяві : Нападові болі в околиці ямки під серцем, нудності, воніти.

Допомога : гарячі оклади.

ГІДРУЧНА АПТИЧКА.

I. Дезинфекційні засоби:

спирт 70% - 100% /облити шкіру/
йодина - 5 гр /до пензлювання/
каліперманганат - 3 гр

II. Пересячений матеріал:

чиста газа - 3 пачки по 0,5 м.
гідроскопійна вата - 100 г.
лігніна, - 2 пачки,
бандажі а 8 цм - 10 штук, а 4 цм. - 12 штук
пластер широкий 2 цм - 2 штуки
таблетки до плину Бурова - 10 штук
цератка - 0,5 м.
амоніак - 10 г. /до нюхання/

III. Внутрішні засоби:

пирамідон по 0,3 - 10 таблеток
каплі валер'янові - 10 г. /дається 20-30 капель/
кофеїна по 0,2 - 5 таблеток

IV. Приладдя

1 пара ножичок, 1 пенсета.

Побажане: мило, чистий рушник, плоский кубок.

З М І С Т

	стор.
Рани	1
Перелами кісток	3
Вивихи	6
Забої	7
Розтяг звязок	7
Непрітомність	8
Тепловий удар	8
Соняшний удар	9
Штучне дихання	9
Кровотеча	10
Потрясення мозку	11
Пораження електр. струмом	11
Вкусення	11
Попарення	12
Відмороження	12
Болі шлунка	12
Підручна аптичка	13

-00-

